

N.V. GOGOL

Revizorul • Căsătoria

Traducere din limba rusă
și note de Emil Iordache

POLIROM
2019

Cuprins

Revizorul

Actul I.....	11
Actul al II-lea	33
Actul al III-lea	54
Actul al IV-lea	79
Actul al V-lea	115

Căsătoria

Actul I.....	141
Actul al II-lea	183

Scena XII

HLESTAKOV și MARIA ANTONOVNA.

MARIA ANTONOVNA: Ah!

HLESTAKOV: De ce v-ați speriat așa, domnișoară?

MARIA ANTONOVNA: Nu, nu m-am speriat.

HLESTAKOV (*pozînd*): Să știți, domnișoară, că-mi face o mare plăcere că m-ați luat drept un om, care... Îndrăznesc să vă întreb: unde aveți intenția să vă duceți?

MARIA ANTONOVNA: Zău că nu mă duceam nicăieri.

HLESTAKOV: Și de ce, mă rog, nu vă duceți nicăieri?

MARIA ANTONOVNA: Am vrut să văd dacă mămica nu-i cumva aici...

HLESTAKOV: Nu, aș vrea să știu de ce nu vă duceți nicăieri.

MARIA ANTONOVNA: V-am deranjat. Aveți treburi importante.

HLESTAKOV (*pozînd*): Ochii dumneavoastră sînt de preferat oricăror treburi importante... Nu mă puteți deranja, în nici un fel nu puteți. Dimpotrivă, puteți să-mi faceți o mare plăcere.

MARIA ANTONOVNA: Vorbiți ca în capitală.

HLESTAKOV: Pentru o persoană atît de încîntătoare ca dumneavoastră... Pot îndrăzni să am fericirea de a vă oferi un scaun? Nu, nu un scaun vi s-ar cuveni, ci un tron.

MARIA ANTONOVNA: Drept să vă spun, nu știu... Trebuie să mă duc. (*Se așază.*)

HLESTAKOV: Ce eșarfă minunată aveți!

MARIA ANTONOVNA: Sînteți ironic, vreți doar să rîdeți de noi, provincialele.

HLESTAKOV: Ce mult mi-aș dori, domnișoară, să fiu o eșarfă, ca să vă îmbrățîșez gîtul alb ca floarea de crin.

MARIA ANTONOVNA: Nu înțeleg deloc la ce vă referiți... O eșarfă acolo... Ce ciudată vreme e astăzi!

HLESTAKOV: Dar buzele dumneavoastră, domnișoară, sînt mai frumoase decît orice vreme.

MARIA ANTONOVNA: Spuneți niște lucruri... V-aș ruga mai bine să-mi scrieți niște versuri în album, ca amintire. Pesemne că știți multe versuri.

HLESTAKOV: Pentru dumneavoastră, domnișoară, fac tot ce doriți. Numai să-mi spuneți ce fel de versuri.

MARIA ANTONOVNA: Știu eu... Versuri frumoase, noi.

HLESTAKOV: Mare scofală! Știu o grămadă de versuri.

MARIA ANTONOVNA: Atunci, spuneți-mi-le pe cele pe care o să mi le scrieți.

HLESTAKOV: De ce să vi le mai spun? Și-așa le știu.

MARIA ANTONOVNA: Îmi sînt așa de dragi...

HLESTAKOV: Am versuri de tot felul. Uite, de pildă: „Ah, omule, ce-mpins de-amaruri, la Dumnezeu în van cîrtești!”¹. Mai am și altele... Acum nu mi le pot aminti. De altfel,

1. „Ah, omule...” – primele versuri ale poeziei lui Lomonosov *Odă, din Iov*.

asta încă nu-i nimic. În loc de versuri, mai bine vă prezint dragostea mea, care, de cum v-am văzut privirea... (*Își trage scaunul mai aproape.*)

MARIA ANTONOVNA: Dragostea! Dragostea n-o înțeleg... n-am știut niciodată ce-i dragostea... (*Își îndepărtează scaunul.*)

HLESTAKOV (*trăgându-și scaunul mai aproape*): De ce vă îndepărtați cu scaunul? Ne-am simți mai bine stînd aproape unul de altul.

MARIA ANTONOVNA (*îndepărtîndu-și scaunul*): De ce să stăm aproape? E bine și departe.

HLESTAKOV (*împingîndu-și scaunul aproape*): De ce departe? E bine și aproape.

MARIA ANTONOVNA (*îndepărtîndu-și scaunul*): La ce bun?

HLESTAKOV (*trăgîndu-se mai aproape cu scaunul*): Păi, numai vi se pare că stăm aproape. Puteți să vă imaginați că stăm departe. Ce fericit aș fi, domnișoară, dacă v-aș putea strînge în brațe.

MARIA ANTONOVNA (*uitîndu-se pe fereastră*): Ce să fi zburat pe-acolo? O coțofană, sau altă pasăre?

HLESTAKOV (*sărutînd-o pe umăr și privind pe fereastră*): O coțofană.

MARIA ANTONOVNA (*ridicîndu-se indignată*): Nu, asta e prea de tot... Cîtă impertinență!

HLESTAKOV (*ținînd-o se mîină*): Iertați-mă, domnișoară! Am făcut-o din dragoste, numai din dragoste.

MARIA ANTONOVNA: Mă luați drept o provincială atît de... (*Dă să plece.*)

HLESTAKOV (*ținând-o în continuare de mână*): Din dragoste, zău că din dragoste! N-a fost decît o glumă, Maria Antonovna, nu vă supărați! Sînt gata să îngenunchez și să vă cer iertare. (*Cade în genunchi*) Iertați-mă, iertați-mă! Vedeți că stau în genunchi.

Scena XIII

Aceiași și ANNA ANDREEVNA.

ANNA ANDREEVNA (*văzîndu-l pe Hlestakov în genunchi*): Ei, comédie!

HLESTAKOV (*ridicîndu-se*): Ah, la dracu'!

ANNA ANDREEVNA (*fîceî*): Ce înseamnă asta, domnișoară? Ce purtare mai e și asta?

MARIA ANTONOVNA: Eu, mămică...

ANNA ANDREEVNA: Pleacă de-aici! Mă auzi? Pleacă de-aici! Și să nu îndrăznești să te mai arăți în ochii mei!

Maria Antonovna iese plîngînd.

Scuzați-mă, dar mărturisesc că sînt așa de uluită...

HLESTAKOV (*aparte*): Și ea e bucățică bună, nu-i urită deloc. (*Se aruncă în genunchi*) Doamnă, vedeți că arde dragostea-n mine.

ANNA ANDREEVNA: Cum, ați îngenuncheat? Ridicați-vă, ridicați-vă, aici dușumeaua nu-i curată deloc.

HLESTAKOV: NU, o să stau în genunchi, neapărat în genunchi! Vreau să știu ce mi-e scris: viața sau moartea?

ANNA ANDREEVNA: Dar, dați-mi voie, încă nu înțeleg întru totul semnificația cuvintelor dumneavoastră. Dacă nu mă înșel, îmi faceți o declarație în privința fiicei mele?

HLESTAKOV: NU, de dumneavoastră sînt îndrăgostit. Viața mea atîrnă de-un fir de păr. Dacă nu-mi încununăți dragostea permanentă, nu-mi merit existența pe pămînt. Cu pieptul înflăcărat, vă cer mîna.

ANNA ANDREEVNA: Dar dați-mi voie să vă fac observația că eu sînt întru cîtva... măritată.

HLESTAKOV: Asta nu-i nimic! Dragostea nu face deosebiri. Și Karamzin a spus: „Legile condamnă”¹. Ne vom retrage la adăpostul suvoaielor... Mîna, mîna v-o cer!

Scena XIV

ACEIASI ȘI MARIA ANTONOVNA, care intră în fugă.

MARIA ANTONOVNA: Mămică, tata o spus să...
(*Văzîndu-l pe Hlestakov în genunchi, strigă ușor.*) Ei, comédie!

ANNA ANDREEVNA: Ei, ce e? La ce bun? De ce? De cînd te-ai făcut așa de ușuratică? Dai buzna ca o pisică zăludă! Ce-ai găsit aici

1. „Legile condamnă” – dintr-o poezie, inclusă în nuvela *Insula Borholm* de Nikolai Karamzin.

de te-a apucat mirarea? Ce ți-a trecut prin minte? Zău, parcă ai fi un copil de trei ani. Nu semeni, nu semeni nici cît negru sub unghie a domnișoară de optsprezece ani. Nu știu cînd o să fii mai înțeleaptă, cînd o să te porți așa cum se cuvine să se poarte o fată bine-crescută. Nu știu cînd o să afli și tu ce înseamnă bunele maniere și purtarea serioasă.

MARIA ANTONOVNA (*printre lacrimi*): Mămică, n-am știut, zău...

ANNA ANDREEVNA: Numai păsărele ai în cap. Te iei după fetele lui Leapkin-Teapkin. Ce stai să te uiți la ele? Nu la ele trebuie să te uiți. Ai de unde lua exemplul, de pildă de la maică-ta. Țasta-i exemplul pe care trebuie să-l urmezi.

HLESTAKOV (*apucînd mîna fîicei*): Anna Andreevna, nu vă puneți împotriva fericirii noastre, binecuvîntați-ne dragostea permanentă!

ANNA ANDREEVNA (*uimită*): Deci, pe ea o...

HLESTAKOV: Hotărîți: viața sau moartea?

ANNA ANDREEVNA: Vezi, proasto? Din cauza unei nătînge ca tine, musafirul nostru a binevoit să cadă în genunchi. Iar tu ai dat buzna ca o zănatică. Uite, acum zău că ar trebui să refuz: nu meriți un asemenea noroc.

MARIA ANTONOVNA: N-am să mai fac, mămică. De-acum înainte, n-am să mai fac.